

Triakel

Nummer 6, 15 december 2006

Een aanslag op je sekse

Mannen en vrouwen. We staan niet altijd stil bij de verschillen. Tot ziekte een seksueel beladen lichaamsdeel treft. Dan worden allerlei sekse- en genderverschillen genadeloos blootgelegd. Neem borstkanker. Deze ziekte treft in ons land jaarlijks ongeveer 17.000 vrouwen en ruim 70 mannen. Het beloop en behandeling van borsttumoren is min of meer gelijk. Toch beleven mannen en vrouwen hun ziekteproces verschillend. Een ziekte, twee verhalen. De verhalen zijn samengesteld uit de ervaringen van verschillende patiënten uit uiteenlopende ziekenhuizen.

Samenstelling: Eddy Brand

Zij: 'Ik wil dat stukje vrouwelijkheid graag houden'

“Als vrouw ben je erop bedacht. Ik controleerde mijn borsten dan ook regelmatig. Twee jaar geleden, tijdens het douchen, ontdekte ik een knobbeltje in mijn borst. Het voelde heel hard. Ik dacht meteen; dit is niet goed. De huisarts stuurde mij direct door naar het ziekenhuis voor onderzoek. Daar kreeg ik een mammografie en een echo. Vijf dagen later had ik de uitslag: borstkanker. We hebben nog diezelfde dag afspraken gemaakt voor een operatie. Het zou een borstamputatie worden; een borstbesparende operatie was niet meer mogelijk. Dat de borst eraf moest heb ik in het begin heel moeilijk gevonden. Het raakte mij op een gevoelige plek. Misschien wel mijn gevoeligste. Een vrouwenborst is immers het meest zachte dat er is. Het staat voor liefde. Kinderen worden daar gekoesterd. Het is warmte, dus alles wat met zachtheid te maken heeft, dat symboliseert de vrouwenborst. En dan, opeens, groeit daar iets hards. Ik hoop dat ik mijn andere borst nooit zal verliezen. Want ik wil het enige stukje vrouwelijkheid dat ik nog bezit graag houden.

Waar ooit mijn linkerborst zat, zit nu een groot litteken. Toen de pleister eraf ging ben ik samen met de verpleegster voor de spiegel gaan staan. Een paar traantjes en toen was het okay. Ik accepteerde het sneller dan verwacht. Je hebt ook geen keuze; je mag blij zijn dat je er nog bent. Natuurlijk, het is niet mooi. Maar het is een stuk van mij en van mijn man, en daar heeft verder niemand wat mee te maken.

Maar je mist toch iets. Vooral bij het vrijen zijn borsten heel belangrijk. Dan zit er opeens niets meer, alleen een gevoelloos stuk huid. In het begin schaamde ik me. Dat kwam mijn plezier in seks natuurlijk niet ten goede. Bovendien zit ik vervroegd in de overgang door de chemokuur. Ook daardoor neemt de zin in vrijen af. Mijn man en ik praten er open over, we houden het luchtig, hij accepteert het ook voor honderd procent. Vanaf het begin af aan ben ik duidelijk geweest over hoe ik me voelde, hoe ik eruit zag, wat ik wel en niet fijn vond.

's Nachts, in bed, draag ik nooit een hemdje of een beha. Dat deed ik vroeger niet, en dat zal ik nu ook nooit doen. Overdag draag ik wel een beha met prothese. Je ziet er dan niks van. Je hebt tegenwoordig hele mooie. Ik had er ook geen moeite mee om ze aan mijn man en kinderen te laten zien. De prothese ging van hand tot hand. Iedereen moest even voelen, en hoe ziet dat er nou uit?

Ik ga nu weer af en toe naar de sauna. Je ziet mensen wel gluren. Vraag dan gewoon wat je wilt weten, denk ik dan. Vooral vrouwen van een jaar of veertig, vijftig, vrouwen van wie je juist begrip zou verwachten, die stoten elkaar nog wel eens aan als ik langsluip, of maken een tactloze opmerking die iedereen hoort.”

Hij: 'Ik gebruik het woord borstkanker nooit'

“Drie jaar geleden voelde ik voor het eerst een knobbeltje in mijn borst. Achteraf gezien had ik toen meteen naar de dokter moeten gaan. Maar ja, welke man denkt dan meteen aan borstkanker? Ik meende altijd dat het een typische

vrouwenziekte was. Vrouwen hebben borsten en kunnen dus borstkanker krijgen, dacht ik. Dat is eigen aan hun sekse. Dat mannen ook zo iets als borsten hebben had ik mij nooit zo gerealiseerd.

Ik heb gemerkt dat veel dokters dat ook niet doen. Ze onderkennen de mogelijkheid simpelweg niet. Mijn huisarts dacht eerst dat het om een ontstoken talgkliertje ging. Pas toen de klachten aanhielden, en na lang aandringen, werd ik doorverwezen naar een specialist. Daar viel voor het eerst het woord borstkanker. Soms denk ik wel eens dat ik eerder serieus was genomen als ik een vrouw was geweest. Vrouwen bij wie de symptomen wijzen op borstkanker worden binnen vijf dagen onderzocht; ik mocht vier weken later terugkomen.

Ik merkte al snel dat de hele zorg is ingesteld op de vrouwelijke patiënt. Veel brieven die ik ontvang beginnen met 'Geachte mevrouw'. En toen ik samen met mijn vrouw de wachtkamer van de polikliniek wachtte, werden we opgehaald met de woorden 'Loopt u maar mee, mevrouw...'

Ook de voorlichting is helemaal gericht op vrouwen. Ik krijg bijvoorbeeld een hormoonbehandeling. Deze tamoxifen gaan de werking van oestrogeen tegen. Dat zijn vrouwelijke hormonen, die blijkbaar ook in zeer kleine hoeveelheden in een mannelijk lichaam voorkomen. In bijsluiters en voorlichtingsbrochures wordt echter alleen gesproken over neveneffecten voor vrouwen. Maar als een hormoonbehandeling bij vrouwen een verhoogde kans geeft op baarmoederhalskanker, wat kunnen mannen dan krijgen? Ik heb nog geprobeerd om meer informatie op internet te vinden. Dat was enorm frustrerend. Overal waar je op klikt is de verwijzing: zie vrouwen.

Dat alles vergroot mijn gêne met de ziekte. Het is allemaal zo vrouw. Als ze mij vragen hoe het met me gaat, gebruik ik het woord borstkanker liever niet. Ik zeg dan maar dat ik op een rare plek op mijn borst ben geopereerd.

Aan de amputatie van het borstweefsel heb ik een flink litteken overgehouden. Dat valt op, ook omdat op het bestraalde deel van de borstkas geen haar meer groeit. Het was behoorlijk schrikken toen ik voor het eerst in de spiegel keek na de operatie. Een holte met een groot litteken... Als ik op het strand lig, ben ik altijd benieuwd wat mensen denken. Als je een vrouw zo ziet lopen, dan weet je meteen dat ze borstkanker heeft gehad. Maar bij een man... misschien een hartoperatie, een ongeluk. Mensen kijken altijd naar littekens. Een vrouw kan het nog verhullen met een badpak of bikini, een man niet.

Ik denk wel dat de emotionele verwerking van een borstamputatie voor vrouwen veel moeilijker is. Bij een vrouw wordt de vrouwelijkheid aangetast. Mijn manlijkheid niet. Maar vergeet niet dat mannen en vrouwen met borstkanker grotendeels hetzelfde behandelproces doorlopen. De angst, de pijn en de zorgen zijn hetzelfde."